

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte onsdag den 7. februar 1962 kl. 10.

Møtet ble ledet av formannen, F i n n M o e .

Til stede var: Bondevik, Braadland, Kjøs, Offerdal, (for Langhelle), Finn Moe, Erling Petersen, Jakob Pettersen, Røiseland, Rakel Seweriin, Borgen, Hegna og Johs. Olsen.

Dessuten var landbruksattaché Bernt Lie innkalt til møtet.

Formannen: Det har vært ytret ønske om at komiteen skulle få en redegjørelse om hva som har foregått på jordbruksforhandlingene i Brussel omkring nyttår av vår landbruksattaché i Paris, Bernt Lie, og han har da stillet seg til disposisjon.

Hegna: Jeg vil gjerne når redegjørelsen er gitt, få anledning til å komme tilbake til en sak som denne komite behandlet før jul om særlige forhold med bare komiteens medlemmer til stede.

Formannen: Det vil det bli anledning til. – Jeg gir ordet til hr. Lie.

Landbruksattaché Lie: Det har vært skrevet meget i avisene etter den 14. januar om det de seks landbruksministrene i Fellesmarkedet omsider kom frem til, så det vil være kjent, men jeg kan i all fall prøve å gi et riss av bakgrunnen for at de forhandlinger som fant sted i Brussel var så pass vanskelige.

Man kan si at det er naturlig at de seks lands landbruksforhold er forskjellige, men man kan også si at det er naturlig at de seks land som politisk søker sammen, også vil prøve å få de forskjellige landbrukssystemer inn i en harmonisk samarbeidsform. Klimatisk er forholdene for de seks lands landbruk ikke så svært forskjellige hvis man ser på det i større målestokk. De har dessuten landverts forbindelse med hverandre, og en relativt kort forbindelse, og de viktigste jordbruksområdene i dette fellesskapet ligger i ganske kort avstand fra de største forbrukssentrene, altså der hvor det er flest mennesker. Ruhr-distriktet kan vi jo si er det absolutte kjernepunkt – Ruhr-distriktet som vi er vant til å regne som et tysk område, men som jo i virkeligheten er et industriområde som har sin yttergrense gjennom Holland, Belgia og Frankrike – og det er akkurat i dette strøk at vi har den mest sammenhengende og den fruktbarst jord i Vest-Europa. I Fellesskapet, et samfunn som gradvis skal bygges opp med 167 millioner forbrukere, er det en nødvendighet at landbruket innen dette område finner sammen. Men historiske investeringer, enten de nå er politisk eller økonomisk betinget, lar seg ikke overføre eller endre i løpet av så kort tid for landbrukets vedkommende som det åpenbart har vært mulig når det gjelder handel og industri innenfor De seks.

Dette var årsaken til at forhandlingene var hårde. Enhver holdt på sitt, men var samtidig meget intenst oppsatt på å finne en løsning. Det ga seg uttrykk på

forskjellig måte. Mest humoristisk ble det uttrykt av den franske landbruksminister under forhandlingene. Han sa: Vi er fordømt til å bli enige.

En annen sak var at foruten at den politiske vilje til å finne frem til et samarbeid mellom de seks nasjoner her er til stede, så har også regjeringene i disse seks nasjoner følt et sterkt trykk. De hadde gitt seg i kast med en oppgave, og følte da ansvaret tungt for å bringe den til en heldig løsning.

Meget avhang naturligvis av dette landbruksforliket nå i desember. Selv om det var en detalj i det store spillet, så var det allikevel det som fanget alles oppmerksomhet og som landbruksministrene følte hvilte tungt på deres skuldre, fordi det ikke var mulig å komme videre med noe før dette forlik var brakt i havn. Det var for det første Fellesskapets egen timeplan som stod på spill, og det var også den forestående forhandling med Storbritannia og også med Danmark, som avhang av om det ble forlik på landbruksområdet. I GATT stod det fast mellom USA og Fellesskapet, nettopp på grunn av at det ikke var kommet avklaring på landbrukssektoren.

Hva er det De seks har tatt sikte på når de vil utbygge en samordning av landbrukspolitikken innenfor sine områder?

For det første har det nedfelt seg en målsetting for landbrukspolitikken. Den aller første nedfelling av denne målsetting er kommet inn i Roma-traktaten. Det er en meget avbalansert og meget velformet målsetting som harmonerer utmerket med det samarbeid som De seks ønsker å fremme. Innenfor sin egen ramme og på den plattform som de seks lands landbrukspolitikk representerer, har de arbeidet videre med denne målsetting, og kom i november for nå over ett år siden frem til en mer detaljert formulering. Jeg skal ikke gå inn på detaljene der, for det var jo ikke det som ble avgjort nå i januar, men den målsettingen står der, og skal stå, og alt som skjer i landbrukssamarbeidet mellom De seks, bygger til enhver tid på de formålsparagrafer som har nedfelt seg i Roma-traktaten og senere ved ministerrådsvedtaket den 14. november 1960. Den målsettingen er for så vidt ikke annet enn en verbalisering av det som hvert enkelt av medlemslandene har som målsetting: Å sikre sine næringsutøvere i sektoren en rimelig arbeidsinntekt, og å sikre befolkningen en jevn adgang til forsyninger til rimelige priser. Denne formuleringen er allikevel i aller høyeste grad blitt nyansert i og med de videre formålsparagrafer som er blitt vedtatt.

Utformingen av den felles landbrukspolitikk hviler på fire grunnpilarer. Den første er en samordning og utbygging av en felles omsetnings- og markedspolitikk for intern handel. Den andre pilar er en gradvis felles handelspolitikk overfor tredjeland. Den tredje grunnpilaren er en samordning av strukturrasjonaliseringspolitikken, moderniseringen av landbruket – en innsats som betraktes som like nødvendig som de tre andre. Og den fjerde, som også følger som en naturlig konsekvens, er en intensivering og harmonisering av sosialpolitikken i landbrukssektoren.

Disse fire grunnpilarer har fått en forskyvning i tid. Det henger sammen med hele fremgangsmåten i integrasjonsprosessen. Også på handels- og industriområdet har det vært gjort relativt raske fremskritt i liberaliseringen av selve handelen og

utbyggingen av samarbeidet der, og i de personlige kontakter mellom bedriftene som etter hvert skal møte hverandre i fri konkurranse på industriområdet. Det har skjedd som en naturlig og rask prosess.

Det som da er myndighetenes, regjeringenes, oppgave, og som de alle er fullt oppmerksom på, er at så snart man har satt disse hjulene i gang, som i seg selv fremmer integrasjonsprosessen innenfor de seks medlemsland, må man akselerere strukturrasjonaliseringen, moderniseringen, og man må også øke den innsats som skal fremme de sosiale vilkår innen landbruket.

Det man nådde frem til i Brussel, var et forlik om en begrenset del av markedspolitikken. Det var bare ett skritt på vei. Det omhandlet svært detaljert markedsordningen for en rekke produkter, men det er stadig produkter igjen som ikke har vært behandlet og som står for tur i løpet av dette året.

For det første ble det vedtatt reguleringer som la rammen om markedsordninger for korn, svinekjøtt, egg, fjærfeslakt, grønnsaker, frukt og vin. Det står igjen å lage lignende plattformer for det videre samarbeid når det gjelder meieribruksektoren, kjøttsektoren og sukkersektoren. Dette har De seks pålagt seg selv at de skal bli enige om i løpet av sommeren, slik at markedsordningene for de tre sektorer jeg nevnte, skal kunne settes i verk allerede fra neste produksjons- og handelssesong. De markedsordninger som ble vedtatt nå i januar, skal heller ikke bli effektive før i kommende produksjons- og handelssesong, men da vil i realiteten de aller fleste jordbruksprodukter ha fått sine legale plattformer for dirigering og fremme av samarbeidet.

I tillegg til disse mer spesifikke markedsordninger for de enkelte produkter er det vedtatt opprettelsen av et stabiliserings- og garantifond som skal finansiere markedsreguleringen og støtte opp om den jordbrukspolitikken som skal fremmes, idet avsetningen av det overskudd av landbruksvarer som finnes og som fortsatt vil finnes i de seks land, skal være en fellesoppgave, og avsetningen av det som må eksportsubsidieres, må finansieres som en fellesoppgave. I tillegg til det skal dette stabiliserings- og garantifond bidra til å finansiere strukturrasjonaliseringsfondet, som da skal ta seg av strukturrasjonaliseringen på samme måte som landbrukets sosiale fond skal benyttes til å finansiere særoppgaver på det felt. Dessuten er det mer generelle regler. Man er blitt enige om beregningsregler og regler for bruk av det sikringstiltak som man i dagligtale kaller minsteprisordningen. Det er en importreguleringsordning som tas i bruk for å sikre markedet mot uheldige påvirkninger av overdreven stor import. Dertil er det også blitt et generelt vedtak om innføring av konkurranseregler i jordbrukssektoren.

Roma-traktatens forfattere hadde ikke fått avklart sin posisjon hver for seg eller i sammenheng når det gjaldt jordbrukets konkurranseregler. Det gjelder ikke bare subsidier, men også kartellovgivning og dumpingregler, hvor landene hittil jo har vært autonome når det gjelder å dumpe på verdensmarkedet. Dette ble ikke tatt opp til debatt eller løsning i forbindelse med Roma-traktaten, men overlatt til framtiden, og det er de da nå kommet frem til.

Dessuten var det et siste vedtak som ble fattet når det gjaldt en del industrivarer som fremstilles på grunnlag av råstoffer som foreløpig er gjenstand for

forskjellig jordbrukspolitik. Disse råstoffene vil møte en forskjellsbehandling i medlemslandene, og fabrikkene i de enkelte land som skal kjøpe disse råstoffer, vil da ha et ulikt utgangspunkt i konkurranse med hverandre, fordi industriproduktene er liberalisert i meget større grad enn landbruksproduktene. Det er et fenomen som i og for seg er kjent for oss i forbindelse med glykose og kjeks og slike ting, som har vært oppe i EFTA-forhandlingene. Dette har De seks forsøkt å løse ved at de har gitt anledning til oppkreving av kompensasjonsavgifter for en rekke spesifiserte næringsprodukter som er industrielt fremstilt på grunnlag av landbruksvarer, men det er gitt en bestemt frist for når dette skal avvikles, og avviklingstakten faller sammen med integrasjonstakten i jordbrukspolitikken, slik at man kommer frem til et felles resultat samtidig.

Når det gjelder de enkelte markedsordninger, så virker de meget tekniske, og vil kunne gi enkelte utenforstående inntrykk av at det her er bygget opp et uhyre komplisert system. I realiteten er systemet meget simpelt, virkemidlene er effektive, men enkle, og sett ut fra det synspunkt som de mennesker har innenfor De seks som vil ha en integrasjon av jordbrukspolitikken, er denne ordning en ordning som man kan si har få håndtak, og håndtak som man kan ha en nokså ukomplisert kontroll med.

Hva består det så i? Uten å gå for meget i detaljer kan man si at seks land, som har et innbyrdes ulikt prisnivå, ikke kan liberalisere sin import uten å risikere at de landene som har lavere priser vil velte sine varer inn der hvor tilbudene er gunstigst. Dette har vært et av kjernepunktene i vanskelighetene i alle år når man har forsøkt å få bygget opp en koordinering av jordbrukspolitikken i Europa, enten det har vært på det ene eller det annet plan. Den løsning som nå ble valgt, er at det land som har et høyt prisnivå har anledning til å oppkreve en avgift på importen fra et land med lavere prisnivå. Hvis f.eks. Tyskland importerer korn fra Frankrike, har det anledning til å pålegge det franske korn en avgift som bringer prisen på det franske korn opp på det tyske kornprisnivå. Samtidig skal kvantitative restriksjoner og toll og andre avgifter bortfalle. Med andre ord, det skal være slik at en tysk kornhandler i Köln skal kunne velge fritt enten han vil kjøpe tysk eller fransk korn, det skal ikke være prisen som er avgjørende for valget. Samtidig skal det tyske kornprisnivå som er valgt, uansett hvilket nivå som velges, kunne opprettholdes. Mekanismen skal både støtte kornprisen i importlandet og også fremme samhandelen mellom medlemslandene. Selve kornprisen er som sagt dette system uvedkommende. Hvis kornprisen endrer seg, skal avgiftene følge etter. Systemet skal med andre ord til enhver tid støtte det prisnivå som velges. Prisnivået er en annen sak. Prisene er i det hele tatt noe som er utsatt foreløpig. Det er blitt lagt visse rammer om yttergrensene for kornprisnivået i Europa i de neste tolv måneder, idet det er fastsatt at de høyeste tyske og de laveste franske kornpriser ikke skal overstige eller falle under det nivå de hadde ved begynnelsen av året, men bortsett fra det er det ikke bestemt noe om prisene. Hensikten er at prisene skal harmoniseres gradvis, og man håper at man i 1970 skal være kommet frem til felles kornpriser i Fellesskapets seks medlemsland.

At man har valgt å vente et år med å ta fatt på prisharmoniseringen, er en naturlig ting. For som jeg sa, markedssystemet skal støtte opp om prisene, og man kjenner i dag ikke effektiviteten av dette markedssystem, fordi det aldri har vært prøvet. Man får da et år til å erfare om de kornpriser som man i de kommende år gradvis skal harmonisere, virkelig kan holdes ved hjelp av dette system.

Vel, det er en rekke detaljer til i forbindelse med kornordningen, men dem skal jeg la ligge. Når jeg har gått så pass meget inn på akkurat dette med importavgiften, er det bare for å illustrere selve hovedmekanismen. Det er klart at hvis man begynner å studere disse tingene, vil man finne at selve kornsektorens markedsordning er noe meget mer og innebærer en meget mer omfattende og avbalansert markedspolitikk enn bare akkurat dette ene som jeg har trukket frem.

Jeg nevnte at kornprisene skulle fastsettes. Når man altså til neste år begynner å diskutere harmoniseringen av landbruksprisene, er det kornprisene som i første rekke vil bli gjenstand for debatt og forhandling, fordi det er bestemt at det bare er de viktigste landbruksvarene som skal prisfastsettes. Deriblant kommer kornet, og kornet er utgangspunktet for husdyrbruksproduksjonen, slik at hvis kornprisene endrer seg, vil det influere på husdyrbruksproduksjonen. Altså, kornprisene skal dekretes etter forhandlinger hvert år, og på en slik måte at de harmoniseres. Harmoniseres vil da ikke si noe annet enn at de kommer frem til et felles nivå, og hvilket nivå man vil komme frem til, er det i dag ingen som har noe objektivt grunnlag for å kunne bedømme. Tyskland har interesse av å kunne få beholde sine høyere kornpriser, og Frankrike har interesse av å få lavere kornpriser. Nederland har også interesse av å få lavere nivå, bl.a. for å få billigere råstoff for sin husdyrbruksindustri.

For husdyrbruksvarene vil det altså ikke bli noen prisdekretering. Der skal tvert imot prisene være resultatet av forholdet mellom tilbud og etterspørsel, men også tilbud og etterspørsel skal reguleres ved importavgifter, inntil kornprisene er ens i de seks land, og importavgiftene automatisk elimineres.

Beregningen av disse importavgifter vil bli noe mer komplisert, men jeg kan i all fall nevne at kjernepunktet i beregningen av importavgiften f.eks. på egg vil være prisen på førkorn, slik at når førkornprisene eksempelvis i Holland og Tyskland nærmer seg hverandre, vil automatisk importavgiften på egg måtte reduseres i samme forhold som kornprisene harmoniseres.

Denne markedsordning, som er noenlunde ens for egg og svinekjøtt, bygger altså på importavgifter som skal forhindre at høypris-landene får en overdrevent stor import fra lavprislandene innen De seks. Men både for korn og for husdyrbruksprodukter vil det også bli oppkrevet importavgifter fra tredjeland, og disse importavgifter vil bli slik beregnet at de blir litt høyere enn det som skal til for å sørge for at det hjemlige prisnivå ikke blir undergravet. Med andre ord: Skal tyske og franske kornprodukter kunne selges på like konkurransemessige vilkår i Køln, så skal tredjlands korn som selges i Køln være litt dyrere, for å gi Fellesskapets produsenter det naturlige fortrinn som de mener å ha et berettiget krav på når disse landene nå har gått inn for et integrert samarbeid med de fordeler og de ulemper som dette innebærer.

Integrasjonsprosessen for frukt og grønnsaker vil være ganske annerledes fri for inngrep enn integrasjonsprosessen for korn og husdyrbruksprodukter, hvor det som nevnt skal skje en regulering ved hjelp av importavgifter. Frukt og grønnsaker er produkter som i de seks medlemsland naturligvis ikke produseres under like gunstige vilkår. Allikevel er det selv i Nederland og Tyskland gunstige dyrkningsforhold for frukt og grønnsaker. Derfor er det valgt en liberal politikk i denne sektor. Denne politikk er blitt meget sterkt forsvart fra italiensk side med den argumentasjon at gjennomføringen av markedsordningene for korn og husdyrbruksprodukter, som gir husdyrbruksproduktlandene og kornproduksjonslandene en stor fordel i forhold til tidligere da handelen med disse produkter medlemslandene imellom var regulert ved kvoter og tollsatser, gir Italia et berettiget krav på å få *sin* fordel innregistrert ved at frukt og grønnsaker skal kunne få lettere innpass i de store forbrukssentre.

Det system som er valgt, er at flest mulig frukt- og grønnsakslag skal sorteres i kvalitetsklasser. Dette har da to formål. Det viktigste formålet kommer ikke frem akkurat i dagens situasjon. Det er i dag på frukt- og grønnsakmarkedet innenfor De seks en ganske stor grad av anarki. Det har vært uhyre vanskelig for medlemslandene å få ordnede markedsforhold, og de som har lidt mest under dette, er frukt- og grønnsakprodusentene selv. En noe sterkere grad av kodifisering av handelen vil tjene alle parter, og i særdeleshet dem som står lavest på handelsstigen, nemlig produsentene. Sorteringsreglene vil medføre at frukt og grønnsaker vil bli klassifisert i en Klasse Ekstra, en førstesortering, en annensortering og til slutt industrivare. Og så har De seks bestemt at samhandelen med frukt og grønnsaker skal liberaliseres gradvis, slik at produkter i Klasse Ekstra allerede fra 1. juli i år skal kunne omsettes fritt landene imellom, halvannet år deretter skal man liberalisere for førstesortering, og to år deretter igjen – da er man altså kommet frem til 1. januar 1966 – vil man liberalisere for den siste sortering av frukt og grønnsaker som er beregnet på direkte konsum. Industrivaren er det ikke hensikten å behandle i denne forbindelse. For industrivarer av frukt og grønnsaker gjelder egne lover. I noen land slipper de overhodet ikke inn, i andre land er de liberalisert på tross av at konsumfrukt ikke er liberalisert. Det er industripolitiske grunner som i hvert tilfelle har vært bestemmende. Ordningen med liberalisering for sorteringsgradene med halvannet år og to års mellomrom gjelder heller ikke for frukt og grønnsaker som er konservert. Den gjelder med andre ord heller ikke for frukt og grønnsaker som er dypfryst eller hermetisert. Der gjelder Roma-traktatens generelle regler for jordbrukssektoren og de regler som i sin alminnelighet gjelder for landbruksvarer, med en langsommere liberaliseringstakt både når det gjelder kvoteoppheving, tolloppheving og tollharmonisering.

Vinen skal jeg ikke gå nærmere inn på. Den var riktignok for De seks et meget vesentlig forhandlingsobjekt. Vinpolitikken er nemlig en produksjonsreguleringspolitikk som tar sikte på å skape en høy kvalitet og eliminere anarki innenfor sektoren, og der hadde de franske vinprodusenter i årenes løp etablert en meget sterk grad av disiplin innenfor sine egne rekker, en disiplin som Frankrike følte ble truet ved en integrasjon på dette område med land som har pålagt

vinprodusentene en mindre grad av disiplin – altså Tyskland og Italia. Det ble på fransk side hevdet at man kunne risikere en uthuling av de meget strenge spilleregler som gjelder for fransk vinproduksjon, og som er nøkkelen til at man i Frankrike har en meget høy vinkvalitet og har kunnet opprettholde denne høye kvalitet. Det forlik som man der nådde frem til, innebærer at italienske og tyske vinprodusenter gradvis skal innrette seg under de samme disiplinærregler som gjelder for fransk vinproduksjon. Årsaken til dette resultat er naturligvis at de nasjonale politikere i Italia og Tyskland er klar over at den eneste fornuftige måte å heve inntektsnivået for vinprodusentene i Italia og Tyskland på, er at de leverer bare garanterte kvalitetsprodukter som konsumentene kan ha større tiltro til.

Jeg ber om unnskyldning hvis jeg fortaper meg for meget i detaljer. Når det gjelder slike ting som man som tekniker stiller med til daglig, er det vanskelig å kunne la være å gå i detalj. Hvis jeg går for langt i så måte, vil jeg be hr. formannen om å stoppe meg.

Det ble truffet en rekke vedtak av mer horisontal karakter, som gjelder markedsordningene mer generelt. Det punkt som vel har størst interesse, er stabiliserings- og garantifondet, fordi dette er den finansielle plattform for – nøkkelen til finansieringen av – markedsordningene. Dette punkt er det mest interessante også fordi det var her motsetningene mellom De seks utløste seg i sterkest grad. Forholdet er jo at Frankrike i volum er den største landbruksprodusenten innenfor De seks. Frankrike er også det land som har størst ekspansjonsmulighet når det gjelder å utvide produksjonsvolumet. Allerede i dag har Frankrike et eksportoverskudd av de viktigste landbruksvarer, og dette eksportoverskudd øker i en uavvendelig takt, og den franske regjering er ikke det spor bekymret over dette. Franskmennenes erklærte politikk er: Vi må utnytte våre ressurser i sterkest mulig grad, og den eneste måten å få en rimelig løsning på, er at vi får et moderne landbruk som produserer det det kan. Og skal landbruket moderniseres, så må det skje ved selvfinansiering, ved at bøndene bruker inntektene av sitt salg til slik investering – ”pløyer dem tilbake i brukene”.

Tyskland er et netto importland når det gjelder landbruksvarer, og vil ganske sikkert vedbli å være det i lang tid fremover, og dette har da Frankrike satset sterkt på i håp om i større utstrekning enn hittil å få inntak på det tyske forbruksmarked. Tyskland på sin side har alltid hatt interesse av å opprettholde en import av jordbruksvarer fra tredjeland som har vært gode kunder når det gjelder tyske industrivarer. Man kan forstå at denne konstellasjon gjorde det uhyre vanskelig for De seks å finne en felles modus, og motsetningene utkrystalliserte seg nettopp da man kom til markedsreguleringsfondet.

Markedsreguleringsfondet skal, når man er kommet frem til 1970, finansieres av de seks lands importavgifter på varer fra tredjeland. Jeg sier ”fra tredjeland”, for når man er kommet frem til 1970, regner De seks med at de har harmonisert prisene i en slik grad at det ikke er noe proveny å hente på importavgiftene i deres interne handel. Med andre ord vil importen da være et fellesanliggende i den forstand at provenyet på importavgifter går til det felles formål. Eksporten vil også bli et fellesanliggende, og den nødvendige

eksportsubsidiering som må til for at de seks fellesmarkedslands produkter kan finne avsetning på verdensmarkedet, vil også bli et fellesanliggende. Man øyner allerede her konturene av markedsfondets virksomhet; på den ene side at fondet finansieres av importavgiftene, på den annen side at dets midler brukes til å finansiere eksportsubsidier.

Man vil imidlertid måtte regne med at importavgiftene alene ikke vil strekke til for å dekke de mange oppgaver som stabiliserings- og garantifondet vil få. Det er derfor bestemt at medlemslandene i tillegg skal innbetale medlemskontingenter til dette fond etter en forskjellig prosentats, noe i likhet med den ordning som i dag praktiseres for finansiering av selve driften av Fellesmarkedet, hvor stormaktene betaler mer enn de mindre land, også prosentvis. Markedsreguleringsfondet vil altså få sine inntekter delvis i form av direkte bevilgninger fra statskassene på grunnlag av en fastsatt prosentfordeling, delvis gjennom importavgiftene. Inntil man kommer frem til 1970, skal imidlertid importavgiftene tilfalle de enkelte medlemsstater, som bare i en gradvis økt utstrekning skal innbetale sine importavgiftsprovenyer til markedsfondet. Hvis man ser det som en helhet, eksisterer det nemlig i dag ikke noe felles landbruksmarked eller noen felles landbrukspolitikk mellom de seks land, men de har tatt sikte på at de innen 1970 skal nå frem til et felles landbruksmarked, og da må alle forhold legges til rette slik at landbrukspolitikken, fra å være en nasjonal sak, gradvis overføres til å bli en felles sak. Derfor skal også økningen i innbetalingen til fondet av importavgiftsprovenyene skje gradvis. På samme måte skal man gå frem når det gjelder de eksportsubsidier som de enkelte land i dag har. Eksportsubsidiene skal bli en felles sak, men bare gradvis, og bare gradvis skal markedsreguleringsfondet overta finansieringen av medlemslandenes eksportsubsidier.

I tillegg til at markedsreguleringsfondet skal operere på eksportsiden, skal det finansiere den interne markedsregulering. Jeg kom ikke inn på det da jeg snakket om korn i sted, men nettopp for korn er det meningen at man skal ha en kontroll med markedsutviklingen, slik at den dekreterte kornpris – som jeg litt skjematisk kalte den – vil være en målsetningspris, en pris man ønsker å oppnå i løpet av et kalenderår. Og så er det fastlagt en ”intervensjonspris”, en støttegrense, over og under denne målsetningspris. Hvis prisene faller for mye, trer markedsreguleringsapparatet inn og kjøper opp det vareoverskuddet som i øyeblikket har presset prisene, slik at de kommer opp igjen. Meningen er at prisene skal kunne svinge harmonisk opp og ned, over og under målsetningsprisen, men ikke lavere enn til den laveste intervensjonspris, der hvor man foretar støtteoppkjøp, og ikke høyere enn den øvre intervensjonspris, der hvor lagrene tømmes ut på markedet for å forhindre at varemangelen presser prisene for høyt i været. Dette krever penger, og finansieringen av dette blir en av oppgavene for markedsreguleringsfondet.

Dessuten skal markedsreguleringsfondet finansiere strukturrasjonaliseringsfondet. Det er ikke blitt helt fastlagt, men det er – skal vi si – protokollført i møtet at ministrene er blitt enige om at man skal prøve å få

gjennomført at 1/3 av markedsreguleringsfondets midler hvert år skal føres over til strukturrasjonaliseringsfondet.

Når det gjelder konkurransereglene, har man her et meget viktig punkt som kanskje ikke har vært tilstrekkelig kommentert i fagpressen i Europa når den har behandlet disse ting. De regler som finnes i et annet avsnitt i Roma-traktaten enn der hvor jordbruksproblemene omhandles, og hvor man i et kapitel diskuterer støtteordninger til jordbruket, gjelder ikke for landbruket i første omgang. Nå er De seks blitt enige om at hvis det skal bli en rimelig grad av balanse, må man gradvis eliminere de fortrinn som enkelte lands landbrukere har fått ved at de i sin tid ved politiske midler har tilkjempet seg en større grad av offentlig støtte enn andre lands landbrukere har klart å få til. Skal det skje en harmonisering i alle sektorer, må denne harmonisering også skje for jordbrukets næringsutøvere. Men foreløpig er det ikke tatt sikte på å eliminere støtteordningene for andre varer enn de som er rammet inn av de markedsordninger som jeg har beskrevet. Den øvrige harmonisering vil skje etter hvert som man får markedsordninger for meieriprodukter og de andre varene som ennå gjenstår. Men for disse varene som man skal få markedsordninger for, vil forkjemperne for samarbeid innenfor De seks ha garantier utover de som er nødvendige i form av subsidier. Man vil ha økede avsetningsmuligheter for de områder som ligger best til rette for å produsere de forskjellige varer. Dette er et av de grunnleggende prinsipper i formålsparagrafen for jordbrukspolitikken og i Fellesskapets ideologi i det hele tatt. Ved at avsetningen av disse varene er brakt inn i ordnede forhold, unngår man samtidig anarki på varenes markeder, slik at det også blir stabilitet i sin alminnelighet, og den konkurranse som gradvis utvikler seg, vil skje innenfor meget sterkt overvåkede rammer.

For alle de varene som hittil ikke har vært gjenstand for markedsordninger, og som ikke blir gjenstand for slike ordninger, vil man i første omgang ikke eliminere støtteordningene. Det eneste som vil bli gjort foreløpig, er at man pålegger medlemslandene en innregistreringsplikt, slik at man i all fall har en katalog over de støtteordningene som eksisterer, og vet hva man har av slike når man diskuterer disse ting. En annen sak er i hvilken utstrekning det vil bli mulig å drøfte disse katalogiserte støtteordninger. I hvilken utstrekning det vil bli nødvendig å samordne de forskjellige støtteordninger, vil avhenge av hvor vidt det er et politisk behov for å samordne støtteordningene mellom De seks.

En annen sak som også endret bildet noe da ministrene ble enige om konkurranseregler for jordbruksvarer, var at Roma-traktatens antitrustlovgivning nå skal gjelde for jordbrukssektoren – hva den ikke har gjort før – men dog med en viss begrensning. Det sies ganske spesifikt og meget detaljert hva man mener med landbrukssamvirke. Det skal ikke rammes av kartell-lovgivningen. Der er det imidlertid en kvalifiserende bemerkning: Det skal ikke rammes av kartell-lovgivningen ”hvis dets virksomhet fremmer en felles landbrukspolitikk”. Altså, hvis landbrukssamvirket har en økonomisk funksjon og en produktiv funksjon, så er det tillatt.

Det må naturligvis fortolkes ved en eventuell tvist, før man får svaret på hva man dermed mener. Det er klart. Men det er meget vesentlig at man innenfor De

seks for øvrig har kunnet beskytte seg mot kartellisering av næringsmiddelindustrien for eksempel.

Det er også forbudt at landbrukssamvirke trer i økonomisk samarbeid med tilsvarende samvirkeorganisasjoner i de andre medlemsland, fordi man da ville få en internasjonal eller i all fall en interfelleskapskartellisering, som i all fall i første omgang ikke er ønskelig sett ut fra myndighetenes syn.

Jeg har nå holdt på nesten en time, og jeg tror kanskje jeg skulle stanse her, og heller svare på eventuelle spørsmål.

Formannen: Jeg skal få lov å takke for redegjørelsen. Er det noen av medlemmene som har noen spørsmål?

Erling Petersen: Dette var en meget nyttig redegjørelse, og jeg tror den gir et brukbart bilde av det teknisk meget innviklede stoff som her foreligger. Men det er kanskje enkelte punkter hvor man kunne understreke noen ting av særlig betydning for Norge.

For å begynne bakfra: Når det gjelder konkurransereglene for eksempel, så skal antitrustreglene gjelde for landbruket, men med de unntak som ble nevnt, at landbruksorganisasjoner, som f.eks. våre salgorganisasjoner, fremdeles vil være tillatt. Nå fikk vi høre at det er bare i den grad de stemmer med formålet: en felles landbrukspolitikk. Men man kan gå noe videre, for det er vel egentlig så langt de stemmer med formålssetningen i traktatens artikkel 39, som jo er ganske vidtgående, og som tar sikte på en rimelig levestandard hos jordbrukerne osv. Det vil si at den politikk som våre salgslag har drevet, vel må komme temmelig nær inn under dette i sin fulle utstrekning.

Jeg skal ta en annen ting som kanskje kunne ha vært understreket. Vi fikk høre her at når man kom ned på inngrepsprisen, så skulle markedsorganisasjonene kjøpe opp. Det kunne kanskje være gunstig å merke seg at det i direktivene uttrykkelig er bestemt at markedsorganisasjonene skal ha kjøpeplikt til inngrepsprisen; det er jo det system som hele vår kornordning har vært basert på. Det avgjørende punkt der er at det er kjøpeplikt til en bestemt pris; det er altså samme system som i vår kornordning.

Jeg kunne også tenke meg å understreke i dokument 28/62 avdeling 15, artikkel 22, de særtiltak som kan tas, de sikringstiltak som kan tas, hvis noe land kommer i vanskeligheter på grunn av gjennomføringen. Det er altså sikringsgarantier som gis.

For øvrig er det vel kanskje litt vanskelig å få tak i hele systemet. Det er vel ikke alle som er helt klar over forholdet mellom omsetningspris, inngrepspris, terskelpris og minstepris, men det er vel heller ikke nødvendig. Jeg tror vi har fått et inntrykk av at alle påstandene om at jordbrukspolitikken øyeblikkelig ville bli rasert som følge av den målsetting å få en fellespris, ikke stemmer. Vi har også fått et inntrykk av hvor vanskelig det har vært å komme frem til en løsning, nettopp fordi man må bevare så meget av ordningene i de forskjellige land.

Hegna: Det var ikke egentlig for å trekke ut av denne redegjørelse noen konklusjon av den art som foregående taler trakk, at jeg forlangte ordet. Men jeg har jo i avisene sett litt om de forhandlinger som har vært drevet om denne jordbruksordningen, og jeg har ikke hørt at den har vært offentliggjort noe sted i sin fulle utstrekning. Foreligger den noe sted?

Landbruksattaché Lie: Ja.

Hegna: Hvor kan man få tak i den?

Landbruksattaché Lie: Jeg var så heldig at jeg satt i Brussel og hadde nær kontakt med venner i Kommisjonen, som kunne gi meg de franske utgaver av det som var vedtatt. Men det ble også presisert at dette var provisoriske utgaver. Det kommer av at alle fire språk er betegnet som likeverdige, og det er først når den franske tekst er blitt oversatt til godkjent tysk, italiensk og hollandsk tekst, at disse erklæringer vil bli offentliggjort i Fellesskapets lysingstidende. Det er bare en rent administrativ årsak til at de ikke er godkjent. Mens jeg var i Brussel, satt det en språklig samarbeidskomite, som holdt på å lage disse tekstene. Men de er offentlige for så vidt som fagpressen har hatt full tilgang til reglementet, og de er blitt meget detaljert kommentert og forklart i fagpressen, så i den grad er de offentlige.

Hegna: Men selve teksten foreligger altså ikke?

Landbruksattaché Lie: Teksten kan ikke foreligge på fransk rent formelt sett, før de andre foreligger. Men teksten har sitt legale utgangspunkt i 1. januar i år.

Røiseland: Eg har ein del spørsmål. Det første er dette: Er det slik å forstå at denne jordbrukspolitikken i stor mon byggjer på Mansholt-planen? Dersom det ikkje er rett, vil eg svært gjerne ha greie på kva for viktige område det er som bryt med Mansholt-planen.

I forrige veke blei det i norsk presse offentliggjort eit foredrag som var halde av direktøren for Landbrukets Sentralforbund, om norsk jordbruk i sekstiåra. Han skulle etter referatet der ha sagt at han gjekk ut frå at vi stort sett kunne halde på den norske kornordninga i Fellesmarknaden, rett nok med visse tillempingar. Meiner representanten for departementet at det er rett etter jordbrukspolitikken?

Landbruksattaché Lie var inne på støtteordningane og sa at tanken er jo, som vi alle veit, at det skal bli ei rasjonalisering av jordbruksproduksjonen innen Fellesmarknaden. Så sa han at siktepunktet var då at dei ekstraordinære føremoner som jordbruket i dei einskilde land hadde tilkjempa seg, skulle reduserast, det skulle bli ei utjamning, og dei støtteordningane som skulle setjast i verk, skulle katalogiserast og godkjennast. Mitt spørsmål er så: Alt dette må vel skje innan den føresegna som står i sjølve traktaten, at ein skal ta omsyn til dei naturlege vilkår i kvart einskilt område? Og då må vi spørja: Skulle det ikkje då vere eit tingsgrunnlag for oss til å få ei ordning for vår jordbruksproduksjon, til dømes

slik som Luxembourg har fått, eller på ein eller annan måte? Luxembourg har jo fått ei ordning som ikkje bare skal gjelde i overgangstida, men som kan lengjast utover den.

Borgen: Jeg syns det er liten grunn til nå denne gangen å diskutere hvordan landbruksordningen kommer til å virke for oss, og hvilket forhandlingsopplegg vi kan tenke oss å tilrettelegge på grunnlag av det, men at vi bør bruke denne anledning til å spørre landbruksattaché Lie om ting som er uklare for oss i selve ordningen rent teknisk sett.

Når jeg ba om ordet, var det imidlertid for at det som hr. Erling Petersen nevnte, ikke skulle stå uimotsagt i referatet, for hans oppfatning deler ikke jeg på noen som helst måte.

Det er riktignok slik at våre landbruksorganisasjoner arbeider etter linjer som vi ser blir fulgt på mange områder når Fellesskapet skal trekke opp sine ordninger, og det er vel utsikt til at mye av det vi har stelt med, kan bli godkjent. Men jeg vil minne om den ganske fundamentale ting at alle landbruksordninger og -organisasjoner skal undergis vurdering av fellesskapsorganer, og først når denne vurdering er foretatt og det er godkjent der, kan vi vite om vi får beholde det som vi har det, og får kjøre med det i den form som det stort sett har nå.

Ellers vil jeg gjerne til landbruksattaché Lies utmerkede oversikt si at jeg oppfatter det slik at det fundamentale i det som er skjedd i landbruksforhandlingene i Brussel, er at det er vedtatt nå for godt at den frie konkurranse skal gjelde for samtlige landbruksproduktområder, at alle hindringer der skal være avvirket til overgangstiden er slutt før 1970, og at det etter den tid bare blir tillatt å bruke slike beskyttende avvikelser som måtte bli godkjent av Fellesskapets organer.

Når det gjelder det punkt hr. Røiseland var inne på, forsto jeg landbruksattachéen slik der at de ting som skulle rapporteres inn av støtteordninger, knytter seg til områder som ikke er konkret behandlet innenfor landbrukssektoren i området. Jeg vet ikke hva det kan bli snakk om av den slags ting for vårt vedkommende, men støtteordninger via korn, melk, husdyrprodukter og hva det måtte være, som vi opererer med, omfattes jo av Fellesskapets landbrukspolitik og vil automatisk komme inn. Men det kan være at det er land som har støtteordninger som knytter seg til produkter og forhold som ikke berøres, og dette skal innrapporteres og godkjennes. Hvis det ikke er korrekt, ber jeg om at landbruksattaché Lie retter på det. Men når det gjelder støtteordninger i sin alminnelighet, er det som det har vært nevnt her, slik at da gjelder de generelle regler i traktaten på disse punktene, og de skal da også vurderes av Kommissjonen og Ministerrådet for godkjenning og i det hele tatt for tillatelse.

Braadland: Jeg vil gjerne få spørre landbruksattaché Lie hvordan det er med konkurransereguleringene som ble vedtatt 19. desember i fjor i henhold til konkurransbestemmelsene i Roma-traktaten, og den regulering som ble vedtatt 14. januar i år om at jordbruket og jordbruksvarene skal trekkes inn i den alminnelige konkurranseregulering med bestemte forbehold, som professor Petersen var inne på.

Det jeg vil vite, er: Hvorledes vil Råfisklagets oppkjøpsmonopol – får man vel si – og rett til å sette priser kunne innpasses i den nye ordningen? Vil Råfisklagets stilling der, som det har etter råfiskloven, kunne opprettholdes? Jeg har selv studert på og forsøkt å finne ut av det spørsmål ved å lese den nye reguleringen, men det er slett ikke klart. Dette er for oss et meget viktig spørsmål, og jeg tillater meg derfor å spørre om dette.

Landbruksattaché Lie: For det første må vi gjøre det klart at dette som vi nå ser, og som vi kan registrere innenfor det samarbeid som De seks er i ferd med å etablere, er etablert av De seks og på grunnlag av deres egne forutsetninger. Det er en kompromissløsning som ingen skal behøve å legge skjul på har vært uhyre vanskelig, men alle de momenter som har vært tatt i betraktning ved utarbeidelsen av denne kompromissløsning, har vært forutsetninger som har vært helt spesifikke og utelukkende vært noe som har vedrørt De seks. Dette sier jeg nå bare for å presisere at når det nå kommer spørsmål om hvordan vår ordning av denne eller hin sort vil virke innenfor dette systemet, så er ikke det helt relevant. Dette systemet har nemlig ikke tatt hensyn til forhold som ligger utenfor De seks' område.

Overlegninger som må finne sted, vil derfor naturlig måtte skje i to plan. Det ene er: Hvordan ville ordningene innenfor De seks hypotetisk ha innvirket på våre landbruksordninger hvis vi hadde vært med i forhandlingene og vært med i den kompromissløsning som her er fastsatt av seks oss utenforstående land? Som tekniker vil jeg bare gjerne få lov å presisere dette. Det annet plan er vårt forhold til et system som seks andre land har etablert seg imellom. Det er en annen skål.

Men for å svare på hva det hypotetiske forhold ville være, eller rettere sagt for å svare på hr. Erling Petersens første spørsmål: Hva vil samvirkeorganisasjoner i de seks land måtte gjøre for å innordne seg i det som De seks er blitt enige om? Der må jeg bare gjenta det jeg allerede sa, at samvirketiltak, samvirkeorganisasjoner skal være tillatt i den grad de er produksjonsfremmende og fremmer formålene med utarbeidelsen av den felles landbrukspolitik. Hvis landbruket som sådant ikke makter en tilsvarende grad av liberalisering som industrisektoren, fordi landbruksvarer er mer sårbare enn industrivarer, og det av historisk betingede årsaker innenfor De seks finnes nødvendig at landbruket gis særbehandling – hvilket jo alt dette er manifestasjoner på – så skal samvirketiltakene få lov å eksistere som markedsregulerende og produksjonsfremmende organer, men det skal ikke være tillatt å ha markedsregulerende avtaler for industrivarer og heller ikke industrialiserte næringsmidler – en kvalifikasjon som er meget vesentlig. I den utstrekning det støtter opp om den vanskelige prosess som De seks har bestemt seg til for å harmonisere sine ulike landbruk, så skal landbruksorganisasjonene og samvirkeorganisasjonene ha anledning til å bidra til denne prosess.

Til hr. Røiselands spørsmål om dette bygger på Mansholt-planen, kan jeg svare at det gjør det i aller høyeste grad. Det er hverken detaljert eller spesifikt noen avvikelser fra Mansholt-planen som sådan. Man kan si at hist og her har man fått viktige unntak som regjeringene har vært nødt til å føye til, fordi forfatterne av Mansholt-planen ikke har hatt det inngående kjennskap til de politiske behov som

var til stede i medlemslandene. Bl.a. foreslo Mansholt-planen at Fellesmarkedet skulle være etablert etter seks års forløp, og da fant regjeringsrepresentantene at dette var for kort tid for deres land, og bestemte at det ikke skulle skje før 1970.

Det er en detalj som er meget vesentlig, men den røkkes ikke ved selve prinsippene i Mansholt-planen. Det er likeledes for varer som det er innført markedsordninger for, i større grad enn Mansholt-planen opprinnelig forutsatte, etablert unntaksordninger og rom for sikringstiltak, sannsynligvis fordi regjeringene har funnet at de ikke har noen objektiv garanti for at markedsordningene er helt vanntette. Man har da måttet ha visse garantier for at man hvis det hele skulle gå galt, har sikringstiltak som man kan sette i verk. Det er detalj nr. 2, som er meget vesentlig, men som ikke har røkket ved selve prinsippene.

Det er en liten nyanse som jeg tror vi skal ha helt klart for oss når det gjelder den nevnte katalogisering av støtteordninger. Det er klart at det i dag ikke er spørsmål om felles godkjenning av disse katalogiserte støtteordningene. En annen sak er naturligvis at hvis man tenker seg det hele teoretisk, og vil følge den ideologi som forkjemperne av fellesskapstanken går inn for, vil det være slik at hvis noen av disse katalogiserte støtteordninger hindrer samarbeidet eller forfalsker konkurranseforholdene, må de tas opp til debatt, for å finne ut om det ikke er mulig å jenne på de skadevirkninger som enkelte spesifikke støtteordninger har i enkelte områder. Men det er i all fall i dag helt klart at det kun er spørsmål om en registrering av støtteordningene, og ikke om et krav eller et vedtak om at de katalogiserte støtteordninger skal harmoniseres eller godkjennes.

Røiseland: Det høyrest altså ut til at eit land kan setja i verk stønadsordningar for jordbruket sitt dersom det meiner at det er nødvendig. Er det då slik at om t.d. Stortinget vedtok ei stønadsordning og lot den tre i kraft om ein månad, og meldte frå at det var gjort, ville ordninga gjelde, og ville kome til å gjelde hvis ikkje Ministerrådet kom til at ein måtte oppeve den?

Landbruksattaché Lie: Når De seks har bestemt seg til å katalogisere ordningene, er det bare fordi det administrativt sett er meget vanskelig for folk som ikke arbeider med dette til daglig, å ha en oversikt over de støtteordninger som eksisterer i landbrukssektoren. Men det er i dag ingen regjering innen De seks som er pålagt ikke å sette i verk støtteordninger eller pålagt å avvikle støtteordninger som ikke rammes av bestemmelsene om markedsordningene.

Borgen: Får jeg lov til på nytt å stille et spørsmål angående dette punktet. Jeg oppfattet landbruksattaché Lies redegjørelse slik at de støtteordninger som skulle katalogiseres, som det ble kalt, var de som gjelder for andre områder enn de som normalt behandles av Fellesskapets organer, altså på andre områder enn de markedsordninger som hittil er behandlet. Støtteordninger i denne forbindelse blir vel automatisk gjort til gjenstand for vurdering?

Landbruksattaché Lie: Det er riktig.

Erling Petersen: Landbruksattaché Lie sa at disse reglene i grunnen ikke var relevante for våre problemer. Men det som vi ut fra vårt synspunkt måtte finne av fordeler i disse reglene, må vi vel kunne gjøre regning med å få akseptert. Det er spørsmål om enkelte ting som vi ikke liker her, kunne blitt endret om vi hadde tatt del i skreddersyningen av traktaten for de deltagende land.

Så er det et annet spørsmål. Det er gjort et stort nummer ut av at traktaten er, som man sier, uoppsigelig. Er det ikke slik at når kornordningen trer i kraft, gjelder ikke lenger traktatens artikkel 45? Man ser altså at det på den måten lar seg gjøre å endre traktaten indirekte.

Formannen: Må jeg få lov til å si at endringer i traktaten kan gjøres ved enstemmig vedtak av Rådet.

Erling Petersen: Men her får man faktisk plukket noe vekk. Man har vært tilbøyelig til å se denne traktaten som noe hellig, som ikke kunne røres under noen omstendighet.

Kjøs: Det er i grunnen den samme tanke som hr. Røiseland var inne på i sitt første spørsmål, som jeg vil komme litt nærmere inn på, slik at det skal være helt klart. Er det så at de vedtak som ble gjort i Brussel, innebærer en endring av de formålsparagrafer som Roma-traktaten inneholder for jordbruket? Og står vedtakene på noe punkt i strid med de retningslinjer som Ministerrådet og Kommisjonen tidligere har vedtatt for jordbruket?

Landbruksattaché Lie: Det er to spørsmål som nå står ubesvart. Siden svaret på spørsmålet fra hr. Kjøs i grunnen er en fortsettelse av svaret på spørsmålet fra hr. Røiseland, skal jeg ta spørsmålet fra hr. Kjøs først.

Det er den grunnleggende målsetting for landbrukspolitikken som har nedfelt seg i artikkel 39. Det er den ufravikelige ”grunnlov” – for å bruke et litt høytidelig uttrykk – som gjelder for utarbeidelsen av landbrukspolitikken. Hver gang det fastsettes en regulering som berører landbrukspolitikken, blir det i premissene til vedtaket henvist til artikkel 39, og det blir også henvist til utbyggingen av artikkel 39. Selv i verbaliseringen av formålsparagrafen av november 1960, heter det i et av punktene at man bygger på artikkel 39 i Roma-traktaten.

Til hr. Braadland vil jeg si at med hensyn til Råfisklagetets politikk, har ikke dette tilknytning til det som De seks har forhandlet om. I og for seg kan man da ikke svare på hr. Braadlands spørsmål, for det er ikke et objekt som har vært fremme da De seks forhandlet seg frem til den ordningen som de har, slik at vi må se helt prinsipielt på det når vi skal vurdere vår situasjon. Men det er en forhandlingssak fra vår side, og det er ikke et spørsmål om hvor vidt dette passer inn eller ikke passer inn.

Braadland: Jeg trodde at denne reguleringen av 14. januar gjaldt landbruksvarer. Det går igjen i jordbrukskapitlet at man ikke snakker om fisk eller fiskevarer – man snakker hele tiden om landbruksvarer – men samtidig er det bestemt at fisk eller fiskevarer skal komme inn under jordbruksvarene. Når denne reguleringen av 14. januar handler om landbruksvarer og henviser til den vanlige konkurranselovgivning, med visse unntak, ville jeg tro at fiskevarene automatisk gikk inn under denne reguleringen av 14. januar.

Johs. Olsen: Jeg har forstått det på samme måten som hr. Braadland, og jeg synes at hans spørsmål er helt berettiget. Vi hører jo at fiskevarer ikke er behandlet, men i prinsippet må man vel gå ut fra at når det gjelder tilskudd til fiskeprisene gjennom en støtteordning eller ved at det kreves avgift på fisk som eksporteres, vil det måtte betraktes som en regulering på linje med støtteordninger for landbruket. Men når Fellesmarkedets organer skal overvåke at støtteordningene blir mest mulig i overensstemmelse med konkurransereglene, og det ene med det andre, vil det ikke da være logisk å tenke seg at det ikke vil kunne gis støtte i hytt og vær til den ene eller den annen organisasjon som selv bestemmer prisene? En må da vite om det er et reelt og fast grunnlag. Og med hensyn til størrelsen av støtten, vil vel denne – enten det gjelder et landbruksprodukt eller et fiskeprodukt – være avhengig av prisen på produktet til produsent og til forbruker. Da kommer man med en gang inn på spørsmålet om prisfastsettelsen ved første hånds omsetning, og her har vi i Norge lovbeskyttelse når det gjelder fastsettelse av prisen på råfisk.

Landbruksattaché Lie: Nå har ikke jeg kommet inn på fiskeripolitikken i det hele tatt, men jeg tror at når man skal diskutere denne, er det naturlig å se landbrukspolitikken og fiskeripolitikken i sammenheng hvis man ser på de beslutninger som er fattet. Men studerer vi ordningene for landbruket og forsøker å se hvordan tilsvarende ordninger virker for fiskerisektoren i de seks fellesmarkedsland, er det åpenbart at det hittil ikke er truffet bestemmelser De seks imellom som influerer vesentlig på fiskeripolitikken. Det sies ganske klart at konkurransereglene i dag ikke berører de støtteordninger som ikke omfattes av markedsordningen. Det er riktig nok at når det gjelder korn, fleisk, egg, frukt, grønnsaker osv., er det fastsatt at man må harmonisere støtteordningene for disse produkter, og at støtteordningene i størst mulig utstrekning skal elimineres hvis de er konkurranseforvridende. Men nettopp dette gjør at når bestemmelser om støtteordninger for korn må angripes, slår ikke det igjennom for fiskevarer, for det gjelder bare for korn.

Med hensyn til den generelle regel om at støtteordningene skal katalogiseres, er det riktig nok at de skal katalogiseres, men det er ikke dermed direkte sagt at støtteordninger ikke skal være tillatt. Det er heller ikke sagt at man med det samme skal være nødt til å få godkjenning for de støtteordninger som skal innberettes.

I det hele tatt er det faktum at De seks ikke ennå har planlagt en felles fiskeripolitikk en merkelig sak. Det må åpenbart ha sine politiske og vel også administrative årsaker, når man har funnet å måtte vente med dette. Det er jo slik at

når det gjelder et så kjempemessig kompleks som dette er, vil det bli en forskyvning i tid med hensyn til når man skal angripe de forskjellige punkter. Når det gjelder fiskeripolitikken, vet jeg tilfeldigvis at De seks i det hele tatt ikke har drøftet planer for en felles fiskeripolitikk. Det foreligger ikke en gang så mye som det man har for landbruket i form av Mansholt-planen, som jo bare var et programopplegg fra Kommisjonens side. Når De seks begynner å diskutere støtteordninger innen fiskerisektoren, vil de se hele fiskerisektoren i sammenheng, og det er klart at hvis De seks ønsker at det til en viss grad skal være en samarbeidsfremmende politikk som skal være rettesnoren for deres fiskeripolitikk, vil jo det bli den ideologien som blir lagt til grunn for deres reguleringer innen fiskerisektoren, slik at denne reguleringen og disse konkurransereglene ikke får noen innflytelse for fiskevarene, like så lite som det har noen direkte innflytelse på andre varer som faller utenfor de markedsordninger som er etablert.

Kjøs: Jeg vil bare et lite øyeblikk komme tilbake til spørsmålet om markedsorganisasjoner. Et sted i de retningslinjer som er trukket opp og vedtatt tidligere, står det at når det i et medlemsland allerede er en markedsorganisasjon for en vare, skal en felles markedsorganisasjon ikke opprettes mot vedkommende lands ønske, uten at den gir den samme sikkerhet for jordbrukerne – jeg husker ikke ordlyden akkurat – som den nasjonale markedsorganisasjon. Gjelder ikke det fremdeles?

Landbruksattaché Lie: Jo.

Formannen: Er det så flere spørsmål? – Hvis ikke, vil jeg på nytt takke landbruksattaché Lie for at han kunne være til stede og gi denne redegjørelsen. Det kan hende at vi kan komme til å trekke veksler på ham senere også.

Møtet hevet kl. 11.40.